

LIBRIS

We know
books

Henry David Thoreau

Walden

sau

Viața în pădure

Introducere de Lev Tolstoi

Traducere și postfață de Silviu Reuț

EDITURA CARTEX

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	7
<i>Calendarul înțelepciunii, Lev Tolstoi</i>	9
Walden, Henry David Thoreau	21
Economie	23
Unde am trăit și pentru ce am trăit	93
Cititul	109
Sunete	119
Solitudine	135
Oaspeți	144
Lanul de fasole	157
Satul	168
Lacurile	174
Ferma Baker	198
Legi superioare	206
Vecini sălbatici	218
Încălzirea casei	231
Locuitori de odinioară și vizitatori iernatici	246
Animalele iernii	259
* Lacul pe timp de iarnă	269
Primăvara	283
Concluzie	301
<i>Postfață, Silviu Reuț</i>	315

Henry David Thoreau

WALDEN

sau

Viața în pădure

*Nu-mi propun să fac o odă deprimării,
ci să mă laud precum cocoșul se înalță
dimineața pe cuișor, chiar dacă o face
pentru a-i trezi pe vecini.*

Economie

Când am scris următoarele pagini sau, mai degrabă, marea lor parte, trăiam singur, în pădure, la peste o milă distanță de orice vecin, într-o casă pe care singur o construiseam, pe malul Lacului Walden, în Concord, Massachusetts, și-mi câștigam traiul doar prin forța propriilor brațe. Doi ani și două luni am stat acolo. Acum sunt iarăși un locatar temporar al lumii civilizate.

Dacă n-ar fi existat întrebări foarte multe ale concetățenilor în privința modului meu de viață, întrebări pe care unii le-ar numi impertinente, deși mie nu-mi par așa, ba chiar, ținând cont de circumstanțe, foarte naturale și pertinente, nu aș fi insistat atât de mult, pe seama cititorilor, asupra treburilor mele. Unii m-au întrebat ce am mâncat; dacă nu m-am simțit singur; dacă nu mi-a fost frică și așa mai departe. Alții au fost curioși să afle a câta parte din veniturile mele am donat-o în scopuri caritabile; iar unii dintre cei cu familii numeroase, câți copii săraci am întreținut. Prin urmare, le voi cere scuze tuturor acelor cititori care nu sunt în mod special interesați de persoana mea dacă voi răspunde la câteva dintre aceste întrebări în cartea asta. În majoritatea cărților, eul, sau persoana I singular, este dat deoparte; în aceasta, va fi păstrat; aceasta, față de egocentrism, este principala diferență. Adesea, uităm că, până la urmă, eul este întotdeauna cel care vorbește. Dacă ar fi fost altcineva pe care să-l cunosc la fel de bine, n-aș fi vorbit atât de mult despre mine. Din nefericire, experiența mea limitată mă constrânge la această temă. Mai mult decât atât, eu, în primul sau în ultimul rând, cer de la fiecare scriitor nu doar ce a auzit despre viețile altor oameni, ci și o relatare simplă și sinceră a propriei vieți; o relatare asemenea celei pe care ar trimite-o unor rude aflate la mare depărtare; pentru

că, dacă a trăit cu adevărat, trebuie ca, după mine, să se fi întâmplat într-un tărâm îndepărtat. Poate că aceste pagini sunt mai degrabă adresate studenților săraci. Cât despre restul cititorilor mei, cred că se vor regăsi în acele părți care li se aplică. Am speranța că nimeni nu va încerca să îmbrace o haină care-i este mică, din moment ce nu-i poate fi de folos decât celui căruia îi vine bine.

Aș zice cu tărie ceva ce nu se aplică atât de mult chinezilor sau celor din Insulele Sandwich, cât vouă, cei care citiți aceste pagini și care locuiți în Noua Anglie; ceva privind felul vostru de a fi, mai ales felul vostru exterior de a fi, sau în legătură cu circumstanțele din această lume, din acest oraș, ceea ce este, dacă trebuie să fie atât de rău precum e, dacă poate sau nu poate fi mai bine. Am călătorit mult prin Concord și, peste tot, în magazine, în birouri, pe câmpuri, locuitorii mi-au părut a-și ispăși păcatele în o mie de feluri demne de atenție. Ce am auzit despre brahmanii stând în mijlocul a patru focuri și privind la soare; sau atârând suspendați, cu capetele în jos, deasupra flăcărilor; sau privind peste umăr la ceruri „până când le este imposibil să-și reia poziția naturală, în timp ce, din cauza gâtului contorsionat, doar lichidele le mai pot pătrunde în stomac”; sau trăind înlănțuiți pentru toată viața, la rădăcina unui copac; sau măsurând cu propriile corpuri, ca niște omizi, întinderea unor imperii vaste; sau stând într-un picior în vârful unor stâlpi – chiar și aceste forme de penitență deliberată nu sunt mai greu de crezut decât scenele la care sunt martor zilnic. Cele douăsprezece munci ale lui Hercule sunt aproape o nimica toată, în comparație cu cele ale vecinilor mei, căci erau doar douăsprezece și aveau un final, dar pe acești oameni nu i-am văzut niciodată omorând sau capturând vreun monstru și nici terminând vreo muncă. N-au niciun prieten pe nume Iolaus, care să ardă cu un fier încins rădăcina capului hidrei, iar imediat ce unul este zdrobit, două îi iau locul.

Văd tineri, concetățeni de-ai mei, al căror ghinion este să fi moștenit ferme, case, grajduri, vite și unelte agricole; e mai ușor să le obții, decât să renunți la ele. Ar fi fost mai bine dacă

s-ar fi născut în vastitatea pășunii și ar fi fost alăptați de o lupoaică, astfel ar fi văzut mai limpede câmpul pe care au fost chemați să-l muncească. Cine i-a făcut sclavi ai pământului? De ce să mănânce amarul a douăzeci și patru de picioare de pământ, când omul este condamnat doar la un strop? De ce să înceapă să-și sape mormântul imediat ce s-au născut? Trebuie să ducă o viață de om împingând toate acestea și să se descurce cum pot mai bine. Câte sărmane suflete nemuritoare n-am întâlnit, târându-se pe drumul vieții, strivite sub greutatea unei șure de douăzeci de metri pe zece, cu ale sale grajduri augeene, nicidecum curățate, și a patruzeci de picioare de pământ – ogoare, fâneată, pășuni și pădure – pe care le împing fără încetare. Cei care nu au, care nu se preocupă cu astfel de poveri moștenite și neesențiale, consideră că a gestiona și cultiva câteva picioare pătrate de carne reprezintă o muncă suficientă.

Dar oamenii muncesc dintr-o motivație greșită. Sufletul omului este curând îngropat în pământ pentru a servi drept îngrășământ. Conform unei aparente sorți, adesea numită necesitate, se angajează, așa cum se arată în Biblie, în sporirea unor averi pe care moliile și rugina le vor degrada și pe care hoții le vor fura. Este o viață a amăgirii, așa cum vor afla când vor ajunge la capătul ei, dacă nu chiar înainte. Se spune că Deucalion și Pyrrha au creat oamenii aruncând pietre în urma lor:

*Inde genus durum sumus, experiensque laborum,
Et documenta damus qua simus origine nati.*

Sau, așa cum în felul său melodios o versifică Raleigh:

„De aici inima aceasta nemiloasă, îndurând
griji și suferințe,
Confirmă că ale noastre trupuri, din piatră-și iau ființă.“

Cam asta-i cu supunerea oarbă față de un oracol fals, care aruncă pietre în urma sa și nu vede unde cad.

Cei mai mulți oameni, chiar și-n această țară relativ liberă, din cauza greșelii și a ignoranței, sunt atât de ocupați cu pre-tinsele griji și cu muncile în exces ale vieții, încât nu-i pot culege roadele. Din cauza trudei peste măsură, degetele le sunt neîndemânatic și le tremură prea tare pentru a împlini acest lucru. De fapt, un muncitor nu are timp pentru integritatea de zi cu zi; nu-și poate permite să întrețină nici cele mai omenești relații, din cauză că valoarea de piață a muncii sale ar scădea. N-are timp să fie altceva decât o mașină. Cum poate să rămână conștient de propria ignoranță – lucru pe care dezvoltarea sa îl cere – acela care trebuie atât de des să-și folosească cunoștințele? Înainte de a-l judeca, ar trebui să-l hrănim și să-l îmbrăcăm gratis și să ni-l apropiem cu vorbe calde. Cele mai importante calități ale naturii noastre, asemenea pufului de pe fructe, pot fi păstrate doar prin cea mai atentă grijă. Cu toate acestea, nu ne tratăm nici pe noi înșine și nici pe ceilalți în această manieră delicată.

Unii dintre voi – cu toții știm asta – sunteți săraci, găsiți că viața e grea și, câteodată, ca să zicem așa, trageți aer în gol. N-am niciun dubiu că unii dintre voi, cei care citiți această carte, nu aveți cu ce plăti mesele pe care le-ați mâncat deja sau hainele și încălțăminte care sunt deja purtate, dacă nu și uzate, și ați ajuns la această pagină cheltuindu-vă timpul împrumutat sau furat, păgubindu-vă creditorii cu o oră. Este foarte clar ce vieți meschine și nedemne duc mulți dintre voi, căci privirea mi-a fost șlefuită de experiență; mereu la limită, încercând să intrați în afaceri și să scăpați de datorii, o mlaștină antică pe care latinii o numeau *aes alienum*, alama altuia, din cauză că monedele lor erau făcute din alamă; încă în viață, dar muribunzi și îngropați sub această alamă a altuia; promițând mereu că veți plăti, promițând că veți plăti mâine și murind lefteri astăzi; căutând să lingușiți în schimbul avantajelor și să atrageți clienți în câte și mai câte moduri, cu excepția infracțiunilor; mințind, măgulind, votând, chircindu-vă de

politețe sau risipindu-vă într-o aură de pretinsă și translucidă generozitate, pentru a vă convinge vecinul să vă ocupați de încălțăminte, pălăria, haina sau trăsura lui, ori să-i procurați cumpărăturile de import; să vă îmbolnăviți pentru a pune ceva deoparte pentru zile negre, ceva care să fie ascuns într-un cufăr vechi, într-un ciorap dosit într-un zid, sau, pentru mai multă siguranță, într-o bancă din cărămidă; nu contează unde, nu contează cât de mult sau cât de puțin.

Câteodată, mă mir că putem fi atât de superficiali încât să luăm parte la brutala și oarecum străina formă de robie numită Sclavia Neagră. Sunt atât de mulți vicleni și dedicați stăpâni de sclavi care subjugă atât Nordul, cât și Sudul. Este greu să ai un supraveghetor din Sud, însă este și mai rău să ai unul din Nord. Dar cel mai rău este atunci când ești propriul tău stăpân de sclavi. Ce să mai vorbim despre divinitatea din om! Priviți la căruțașul de pe drum, care, fie zi, fie noapte, merge la piață; există vreun gram de divinitate în el? Cea mai mare preocupare a sa este să-și hrănească și să-și adape caii! Ce relevanță are pentru el propriul destin, în comparație cu interesele de transport? Oare nu mână el caii în folosul cumpărătorului? Cât de divin, cât de nemuritor este el? Vedeți cum se ascunde și cum se strecoară, cuprins cât e ziua de lungă de o teamă nedefinită, nici nemuritor și nici divin, doar sclavul și prizonierul propriei păreri despre sine însuși, al unui renume făurit de propriile fapte. Opinia publică este un tiran minor în comparație cu propria noastră părere. Ceea ce un om crede despre sine însuși este ceea ce determină sau mai degrabă indică soarta lui. Autoemanciparea fanteziei și imaginației chiar și-n cele mai îndepărtate provincii – ce Wilberforce se află acolo pentru a înfăptui asta? De asemenea, gândiți-vă la toate doamnele acestei țări cosând perne de toaletă pentru cea din urmă zi, ca să nu trădeze un interes prea imatur pentru soarta lor! De parcă ai putea ucide timpul fără a răni eternitatea.

Majoritatea oamenilor își duc zilele într-o stare de dispreț mută. Ceea ce se cheamă resemnare este confirmarea

disperării. De la disperarea orașului treci la disperarea satului și trebuie să te consolezi cu vitejia nurcilor și a șobolanilor de apă. O disperare obișnuită, dar inconștientă, se ascunde chiar și sub ceea ce numim jocurile și amuzamentele omenirii. Însă, a nu face lucruri disperate este o trăsătură a înțelepciunii.

Când ne întrebăm – ca să folosim cuvintele catehismului – care este scopul final al omului și care sunt adevăratele necesități și modalități de viață pare ca și cum oamenii au ales intenționat traiul în comun, din cauză că l-au preferat oricărui alt mod de viață. Ei cred cu adevărat că o altă opțiune nici nu mai există, însă cei cu naturi sănătoase și alerte își amintesc că soarele e sus pe cer. Nu este niciodată prea târziu pentru a renunța la ideile preconceptuate. Niciun fel de a gândi sau de a face, oricât de antic, nu poate fi luat de bun fără dovezi. Ceea ce toată lumea poate considera astăzi adevărat, mâine ar putea fi fals; doar umbra opiniei pe care unii au luat-o drept un nor care și-ar trimite ploaia peste câmpurile lor. Ceea ce bătrânii spun că nu poți să faci încearcă și vei vedea că poți să faci. Fapte vechi pentru bătrâni și fapte noi pentru tineri. Cândva, bătrânii nu știau foarte multe, poate nici să aducă suficient combustibil pentru a întreține focul; tinerii pun niște cărbune într-un boiler și sunt purtați în jurul lumii cu viteza păsărilor, cauzându-le bătrânilor, vorba vine, un infarct. Vârsta nu este un ghid mai bun decât tinerețea, ba chiar nici măcar la fel de bun, căci nu a produs pe cât a pierdut. Ne-am putea chiar îndoi că, trăind, cel mai înțelept dintre înțelepți a învățat ceva cu o valoare absolută. Practic, bătrânii n-au ce sfaturi importante să le dea tinerilor, propria lor experiență fiind incompletă, iar viețile lor, din cauze anume, cum probabil cred, niște eșecuri mizerabile; se prea poate să le fi rămas o doză de credință care le întinează acea experiență și să rămână doar mai puțin tineri decât au fost. Am trăit cam treizeci de ani pe această lume și încă n-am auzit nici măcar frântura unui sfat valoros sau sincer din partea celor mai bătrâni ca mine. Nu mi-au spus nimic și probabil nici nu pot să-mi spună ceva folositor. Asta-i viața, un experiment în mare parte netrăit de

mine; dar nu e de niciun folos pentru mine că ei au făcut-o. Dacă am vreo experiență pe care să o consider valoroasă, mă voi gândi la faptul că Mentorii mei nu mi-au spus nimic despre ea.

„Nu poți trăi doar cu legume, căci nu-ți oferă ceea ce oasele cer”, îmi spune un țăran. Așa că, sârguincios, își petrece o bună bucată din zi pentru a mânca substanța brută din care sunt făcute oasele; merge și vorbește din spatele boilor, care, cu oase hrănite doar cu legume și în ciuda oricăror obstacole, îl trag pe el și pe plugul său. În anumite situații, în cazul celor neajutorați și bolnavi, unele lucruri sunt necesități ale vieții, dar, în alte situații, sunt doar extravagante, iar în cu totul alte situații ele sunt complet necunoscute.

Unora li se pare că întreg pământul omenesc, de la culmi și până la văi, a fost străbătut de cei de dinaintea lor, care s-au îngrijit de toate. După Evelyn, „înțeleptul Solomon a dat ordine privind distanța necesară între copaci, iar pretorii romani au hotărât cât de des poți merge în mod legal pe câmpul vecinului tău pentru a culege ghindele căzute și câte dintre ele îi revin acestuia.” Hippocrate a lăsat instrucțiuni chiar și pentru cum ar trebui să ne tăiem unghiile, adică să fie egale cu degetele, nici mai scurte, nici mai lungi. Fără îndoială, monotonia și oboseala care par a fi umbrit diversitatea și bucuriile vieții sunt prezente încă din vremea lui Adam. Dar potențialul omului nu a fost niciodată măsurat și nici nu trebuie să judecăm de ce este capabil pe baza precedentelor, din moment ce atât de puține au fost încercate. Oricare ar fi fost eșecurile tale de până acum, „nu fi necăjit, fiule, căci cine îți va atribui ceea ce ai lăsat nefăcut?”

Am putea folosi o mie de teste pentru a ne pune viețile la încercare. Cum ar fi, de exemplu, că același soare care-mi ajută fasolea să se coacă încălzește în același timp un sistem de planete ca a noastră. Dacă mi-aș fi amintit asta, s-ar fi prevenit unele greșeli. Nu aceasta a fost lumina în care le-am cultivat. Stelele sunt vârfulurile unor triumfuri minunate! Oare ce creaturi diferite și distante, care locuiesc în diversele case ale Universului, contemplă aceeași stea, în același moment!

Natura și viața umană sunt la fel de variate precum structurile noastre. Cine ar putea spune ce perspective oferă viața altuia? Ar putea exista un miracol mai mare decât noi privind pentru o clipă prin ochii altcuiva? Ar trebui ca, în decurs de o oră, să trăim în toate veacurile lumii; da, în toate lumile veacurilor. Istorie, Poezie, Mitologie! – Nu-mi imaginez un alt fel de a citi viața altora mai uimitor și mai cuprinzător de atât.

Simt în sufletul meu drept rău ceea ce mare parte a vecinilor mei consideră a fi bun și dacă îmi pare rău de ceva atunci este vorba de felul meu bun de a fi. Ce demon m-a posedat încât să mă port atât de bine? Poți spune cel mai înțelept lucru pe care-l știi, bătrâne – tu, care ai trăit șaptezeci de ani, fără niciun fel de onoare. Aud o voce irezistibilă care-mi spune să stau departe de asta. O generație renunță la eforturile alteia ca și cum ar fi niște corăbii naufragiate.

Cred că ne putem încrede într-o afacere bună mai mult decât o facem. Putem renunța la atâta grijă față de noi, câtă suntem dispuși să acordăm altora. Natura este la fel de bine adaptată la slăbiciunile noastre, pe cât este la calități. Anxietatea și continua încordare pe care unii le simt sunt o formă de boală incurabilă. Suntem determinați să exagerăm importanța muncii pe care o depunem și, totuși, mare parte din ea nu ne revine. Și dacă ne-am fi îmbolnăvit? Cât de atenți suntem! Hotărâți să nu acceptăm credința oarbă, decât dacă e neapărat nevoie. Cât e ziua de lungă, în alertă, iar noaptea ne spunem rugăciunile lipsiți de entuziasm și ne încredem în incertitudini. Atât de elaborat și de sincer suntem obligați să trăim, venerându-ne viața și negând posibilitatea schimbării. Aceasta este singura modalitate, spunem, dar sunt la fel de multe posibilități precum razele care pot fi trase din centrul unui cerc. Orice schimbare este un miracol de contemplat, însă este un miracol care are loc în fiecare moment. Confucius a zis: „A spune că știm ceea ce știm și că nu știm ceea ce nu știm, aceasta este adevărata cunoaștere.” Când un om va fi redus un fir al opiniei la unul al cunoașterii, prevăd că toți oamenii își vor fi clădit viețile pe acest temei.

Să ne gândim pentru un moment la ce se referă necazul și neliniștea despre care am vorbit și cât de necăjiți sau măcar atenți ar trebui să fim. Ar fi un oarecare avantaj să duci o viață primitivă sau la frontiera cu primitivismul, chiar și în sânul civilizației din jurul nostru, măcar pentru a afla care sunt necesitățile brute ale vieții și ce metode s-au folosit pentru a le satisface; sau chiar pentru a răsfoi vechile cărți contabile ale negustorilor, pentru a vedea care erau cele mai vândute lucruri din magazine și ce stocuri își făceau oamenii, adică să afli care sunt cele mai importante provizii. Căci evoluția veacurilor a avut o influență prea mică asupra legilor esențiale care se aplică existenței omului; așa cum scheletele noastre, probabil, nu pot fi diferențiate de cele ale strămoșilor noștri.

Prin cuvintele *necesitățile vieții* mă refer la orice, din tot ceea ce omul obține prin propriile eforturi, a fost de la început sau, prin folosire îndelungată, a devenit atât de important pentru viața omenească încât puțini, poate nici ei, fie din sălbăticie, sărăcie sau filosofie, au încercat să trăiască fără ele. Pentru multe vietăți există o singură necesitate a vieții: hrana. Pentru bizonul de stepă înseamnă câțiva centimetri de iarbă proaspătă; și apă de băut, asta dacă nu caută refugiul pădurii sau umbra muntelui. Niciuna dintre sălbăticiunile creației nu necesită mai mult decât Hrană și Adăpost. Necesitățile vieții pentru un om care trăiește în acest climat pot fi enumerate destul de exact: Hrană, Adăpost, Haine și Combustibil; căci până când nu ni le-am asigurat pe acestea, nu suntem pregătiți să întâmpinăm adevăratele probleme ale vieții în mod liber și cu speranța succesului. Omul nu a inventat doar case, ci și haine și mâncare gătită; și poate din accidentală descoperire a căldurii focului, inclusiv din folosirea sa ulterioară, la început un lux, a apărut și prezenta necesitate de a sta în apropierea flăcărilor. Vedem câinii și pisicile dezvoltând o aceeași a doua natură. Cu ajutorul Adăpostului și a Hainelor potrivite, reținem căldura corpului; dar, dacă sunt în exces sau dacă e

Combustibil în exces, adică având o căldură exterioară mai mare decât cea interioară a noastră, nu se poate spune că a început gătitul? Darwin, naturalistul, spune despre locuitorii Țării de Foc că, în timp ce camarazilor săi, care erau bine îmbrăcați și stăteau aproape de foc, nu le era nici pe departe prea cald, spre surprinderea sa, i-a văzut pe acești sălbatici în pielea goală, care stăteau ceva mai departe, „înotând în transpirație din cauza prăjelii la care erau supuși.” Deci, ni se spune, aborigenul din Australia se plimbă gol și este imun, în timp ce europeanul îmbrăcat tremură. Este posibilă o combinație între toleranța acestor sălbatici și inteligența omului civilizată? Conform lui Liebig, corpul omului este o sobă, iar hrana este combustibilul care menține căldura interioară din plămâni. Când este frig, mâncăm mai mult, când este cald mai puțin. Căldura animală este rezultatul unei combustii lente, iar îmbolnăvirea și moartea survin atunci când e prea rapidă; sau din nevoia de combustibil, din cauza unui defect de respirație, focul se stinge. Desigur, căldura vitală nu trebuie confundată cu focul; dar, destul cu analogiile. Se pare, deci, din lista de mai sus, că expresia viață animală este aproape sinonimă cu expresia căldură animală; căci, pe când Hrana poate fi privită drept Combustibil care hrănește focul din noi – iar Combustibilul servește doar pentru a prepara Mâncarea sau pentru a crește temperatura corpurilor noastre prin adăugare, din afară – Adăpostul și Hainele nu servesc decât la reținerea căldurii astfel generate și absorbite.

Deci, cea mai mare necesitate a corpurilor noastre este căldura, menținerea căldurii interioare. Cât de mult ne chinăm nu doar cu Hrana, Hainele și Adăpostul, ci și cu paturile care ne sunt îmbrăcăminte pe timp de noapte, jefuind cuiburile și trupurile păsărilor pentru a pregăti acest adăpost într-un adăpost, așa cum cârțița își are patul ei de iarbă și frunze în fundul vizuinii. Săracul este obișnuit să se plângă spunând că lumea este rece; și răcelii, nu doar fizice, ci și sociale, îi atribuim o bună parte a suferințelor noastre. În unele climate, omul poate duce o viață paradisiacă pe timp de

mult decât cei mai bogăți fără a săraci vreodată, fără a ști cum lor și poate vor construi și mai maiestros sau vor cheltui și mai curajoase, care, fie în Rai, fie în Iad, își vor vedea de treburile Nu intenționez să prescriu reguli naturilor puternice și

tăiate încât mulți nu ajung să le știe în sezonul de înflorire. pentru rădăcina și corpurile de deasupra pământului le sunt comestibile, care, deși pot fi și biannuale, sunt cultivate doar în lumină, departe de pământ, nefiind tratate ca acelea sunt prețuite pentru fructul pe care într-un final îl dau în aer, apoi cu aceeași vigoare spre cer? – căci cele mai nobile plante rădăcini atât de ferme în pământ, dacă nu pentru a se ridică poate înălța cu încredere spre soare. De ce omul a prins pentru sămânță, căci s-a înrădăcinat, iar acum iăstarul se vacanța de la munca de jos. Se pare că pământul este prielnic lucruri de prisos; respectiv, aruncarea în viață, începându-și ale vieții, există o altă alternativă decât obținerea acestor departe. După ce a obținut acele lucruri care sunt necesități bune, mai multe și mai fierbinți focuri permanente și așa mai case mai mari și mai spectaculoase, haine mai multe și mai căldură de același fel, ci mâncare mai multă și mai deosebită, le-am descris, ce-și dorește el apoi? Sigur că nu mai multă Când un om se încălzește prin cele câteva metode pe care

bune decât restul?
 fie filosof și să nu-și păstreze căldura vitală prin metode mai hrănit, adăpostit, îmbrăcat sau încălzit. Cum poate un om să timpului său. Spre deosebire de contemporanii săi, el nu este viață? Chiar și-n felul său exterior de a fi, filosoful este înaintea absolut siguri că nu există niciun strop al ei în propria noastră natura luxului care vlaguiește și distruge națiunii? Suntem ce se pierd oamenii? Ce face ca familiile să dispară? Care este sunt în niciun fel odraslele unei rase nobile de oameni. Dar de adaptează pentru a trăi conformist, la fel ca părinții lor, și nu asemenea celui al unui curtean, nici regeșc, nici omenesc. Se și practic. Succesul marilor învățați și gânditori este adesea rezolvarea unor probleme de viață nu doar în mod teoretic, ci

nici celor care se simt încurajate și inspirate fix de actuala stare a lucrurilor, pe care o prețuiesc cu afecțiunea și entuziasmul îndrăgostiților – și, într-o oarecare măsură, mă consider parte dintre aceștia; nu mă adresez celor care, indiferent de circumstanțe, au o slujbă bine plătită, iar ei știu dacă au sau nu au un loc bun de muncă –, ci în principal masei de oameni care sunt nemulțumiți și se tânguiesc degeaba de greutățile lor sau de vremuri, când ar putea să facă ceva în acest sens. Sunt unii care se plâng extrem de tare și fără de speranță, din cauză că, așa cum susțin ei, își fac datoria. Mă gândesc și la acel segment de oameni aparent bogați, dar cei mai chinuți dintre toți, care au făcut avere, dar nu știu cum să o folosească sau cum să scape de ea, făurindu-și astfel propria temniță aurită sau argintată.

Dacă aș încerca să povestesc cum mi-am imaginat în trecut că-mi voi petrece viața, probabil că-i voi surprinde pe acei cititori ai mei care cunosc cât de cât felul în care ea a evoluat; cu siguranță i-ar uimi pe aceia care nu știu nimic despre ea. Nu voi face decât să dau câteva indicii despre lucrurile pe care le-am prețuit.

Pe orice fel de vreme, la orice oră a zilei sau a nopții, eram nerăbdător să îmbunătățesc clipa și să mi-o și însușesc; să stau la întâlnirea între două eternități, trecutul și viitorul, care reprezintă momentul prezent; să calc de ambele părți ale acelei granițe. Îmi veți scuza unele obscurități, căci meseria mea are mai multe secrete decât cea a multor oameni, dar nu intenționate, ci inseparabile de propria ei natură. Aș dezvălui cu bucurie tot ce știu despre ea și niciodată n-aș pune semnul „Intrarea interzisă” pe poarta mea.

Acum mult timp am pierdut un copoi, un cal și o turturea și încă mă aflu în căutarea lor. Am vorbit cu mulți călători despre ele, descriindu-le cum arată și spunându-le numele la care răspund. Am întâlnit unul sau doi care auziseră copoiul și tropăitul calului și chiar văzuseră turtureaua dispărând în spatele unui nor și păreau atât de dornici să le recupereze, de parcă chiar ei le pierduseră.